

Bolygók

A Vénusz 1996/97. évi hajnali láthatósága

Észlelő	Észlelés	Műszer
Busa Sándor (Harkakötöny)	2 I	20 T
Hoffmann János (Pécs)	1 I	11 T
Gyenizse Péter (Komló)	2 I,F	10,1 L
Lantos Zsolt (Budapest)	5	20x60 B
Nagy Mélykúti Ákos	1 I	5 L
Peitl Tibor (Pécs)	1	10,1 L
Sánta Gábor (Kisújszállás)	16	5 L
Szitkay Gábor (Lipcse, D)	1 fotó	15,5 L
Vincze Iván (Pécs)	3 I	10,1 L

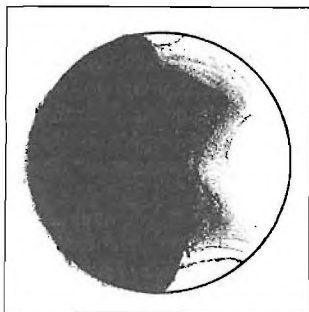
A Vénusz 1996/97-es hajnali láthatósága az 1996. június 10-i alsó együttállással kezdődött, és az idei április 2-i felső együttállással zárult. A listán feltüntetett 34 észlelésből valójában csak 11 készült ténylegesen a fenti hajnali láthatóságkor. A többi az előző beszámolósi időszak késve érkezett megfigyelése. E 23 észlelés egyike Sánta Gábor Vénusz-sarló megfigyelése; alsó együttállás előtt négy nappal még látta 5 cm-es műszerével az igen keskeny sarlót:

„...A rekordot jelentő észlelést június 6-án 18:30 UT-kor végeztem, a bolygó távcsővel látszott csak, alakja C betűhöz hasonlított, a sarló végei túlnyúltak a sarkpontokon. Nagyon alacsonyan, fátjolfelhős vidéken keresztül volt megfigyelhető, színe a refrakció miatt sárgának tűnt, fázisa 1–2 százalék volt...”

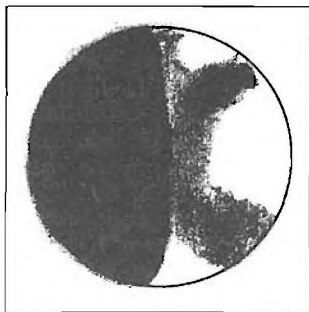
Csakugyan ez az észlelés a legkésőbbi a legutóbbi esti láthatóság folyamán. Nem kellett azonban sokat várni az első hajnali megfigyelésre sem. Az alsó együttállás után három nappal páratlan felvételt készített Sitkay Gábor a Vénusz Földtől távolodó, de még hatalmas sarlójáról. A felvételt a tavaly novemberi Bolygós Hírekben közzöltük (Meteor 1996/11, 35. o.).

A láthatóság majd tíz hónapjából mindössze két hónapban, augusztus és szeptember folyamán készült megfigyelés a Sitkay-féle felvétel kivételével. Ez a dichotómia környéki időszakot jelenti, a legnagyobb Ny-i kitérés augusztus 20-án következett be. Az első vizuális megfigyelés Busa aug. 10-i, az utolsó Nagy Mélykúti szept. 27-i észlelése.

A megfigyelések nagy része most is nappal történt, akárcsak a legutóbbi hajnali láthatóságkor (Meteor 1996/12), a világos háttér ellenére szabad szemmel is könnyen látszó bolygóról. Az észlelők többsége feljegyezte a terminátor-anomáliát, valamint ismét mutatkozott a terminátor mentén már megszokott sötét sáv is (Gyenizse, Peitl, Vincze). Busa a perem felé világosodó (6–8–9 int.) intenzitáslépcsőt figyelt meg (08.10.), ugyanakkor a pólussapka is látszott. Ezt a jelenséget Gyenizse is feljegyezte egy nappal később.

1996.08.14. 08:32–08:37 UT
10,1 L, 100x (Gyenizse P.)

1996.08.15. 07:44–07:51 UT
6,3 L, 84x (Vincze I.)

A dichotómiát Vincze augusztus 15-re teszi, Busa viszont 22-én látja szinte pontosan 50%-osnak a fázist. Tekintve, hogy Ny-i kitéréskor inkább lemarad a fázisváltás az előrejelzéshez képest, a nagyobb nagyításokat használó Busa megfigyelése lehet a pontosabb; az még így is figyelemre méltó, hogy az eltérés csupán két nap ebből a megfigyelésből adódóan. A megfigyelési időszakra vonatkozó fázisbecslések eredményeit táblázatunkban közöljük.

Dátum	O	C	O-C	Szűrő	Észlelő
1996.08.10.	42	44	-2	-	Busa
11.	43	47	-4	-	Peitl
	45	47	-2	vörös	Hoffmann
	43	47	-4	vörös	Gyenizse
	45	47	-2	-	Gyenizse
	47	47	0	-	Vincze
15.	50	47	3	-	Vincze
16.	50	51	-1	-	Busa
09.09.	56	60	-4	-	Vincze

Fázisbecslések az 1996/97. évi hajnali láthatóság folyamán

VINCZE IVÁN

Folytatás a 20. oldalról!

lassan hozzá tartozik a CCD kamerákhoz, a képfeldolgozáshoz, akárcsak a számítógép vagy a FITS formátum. Ne ijedjünk meg az újtól, tanuljunk bele egy kicsit — saját érdekiünkben!

A hardver igény manapság már nem teljesíthetetlen: min. 486 DX, 100 MHz, 8 Mbyte RAM, és természetesen szabad winchester kapacitás, elsősorban a képeknek. A szoftver felméri a gép lehetőségeit, bizonyos opciók nem futnak le, hibáüzenetet küldenek, ha nem elég a hardver teljesítménye. Amennyiben „nagyobb” géppel rendelkezünk, úgy a program igyekszik maximálisan kihasználni a lehetőségeket.

Ha valaki további információkat szeretne, írjon a rovatvezetőnek levélben, vagy e-mailben. A szoftverről még szintén lesz szó a későbbiekben, illetve lehetőség nyílik kipróbálására — Papp István első kamerával együtt — a következő BANACAT alkalmával, október 5-én, Baján, ahol mindenkit sok szeretettel várunk!

FŰRÉSZ GÁBOR